

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUCCINJEVA ULICA 5 — TELEFON: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26 — Izhaja vsak dan opoldne — Mesečni naročnina 10.— Lir, za inozemstvo 15.20 Lir

IZKljučNO ZASTOPSTVO za oglase iz Kraljevine Italije in inozemstva ima
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed
estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.

Izvidniško delovanje v Cirenaiki

**Uspešne letalske akcije — Ponovno bombardiranje Matte
Sovražna podmornica potopljena**

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil 3. marca naslednje 640. vojno poročilo:

V Cirenaiki normalna aktivnost izvidniških elementov na obeh straneh.

Sovražne kolone so bile ponovno obstreljivane s strojnimi in razpršene z živahnim nastopom naših letalskih oddelkov, ki je imel velik uspeh navzlic silovitemu nastopu sovražne obrambe. Uničenih je bilo mnogo motoriziranih vozil, druga natočena s strelivom, pa so zletela v zrak. Eno naše letalo se ni vrnilo.

Močni oddelki nemškega letalstva so z bombami velikega kalibra napadli pristaniško območje Manoei (na Malti), kjer je bilo opravilo na ciljeh eksplozije in požare. Ilovci so sestrelili v letalskih bojih dva Hurricane.

Sovražna letala so snoči dvakrat napadla Palermo. Zaseda so bila zasebna po-

slopa v središču mesta, v luki pa potokovane trgovske ladje, izmed katerih se je ena potopila. Dosele je ugotovljeno civilnim prebivalstvom 2 ubita in kakih 10 ranjenih. Eno izmed angleških letal, ki ga je zadel strel protiletalske obrambe, je tresčilo v plamenih na tla.

Naša letalsko-pomorska sredstva so potopila sovražno podmornico tipa »U«.

Visoko odlikovanje generala Baldassara

Rim, 4. marca. s. General Baldassare, prvi vojni poveljnik oklopne divizije »Ariete«, ki jo je vodil že lani spomladi ob ponovni osvojitvi Cirenaike pod vodstvom generala Rommela, je bil odlikovan s savojiskim vojaškim redom. General Rommel je zanj tudi že predlagal odlikovanje nemškega železnega križca.

Nemško vojno poročilo

Odbiti sovjetski napadi na Krimu

Iz Hitlerjevega glavnega štana, 3. marca. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Na Krimu in na področju ob Doncu so bili odbiti v ogorčenih bojih hudi sovražniški napadi, ki so jih podpirala oklopna vozila. Zaradi naših letalskih napadov so nastali veliki požari v mestu Kerč in nekem sosednem pristanišču.

V drugih odsekih bojišča na vzhodu so se prav tako izjavili številni drugi sovražniški napadi. Lastne ofenzivne akcije so dovele do lokalnih uspehov.

V severni Afriki so nemški bomonisti strogolavci in lahka letala uspešno napadla zbirališča britanskih prevoznih sredstev in taborišča v Cirenaiki.

Luko v La Valetti na Malti so oddelki nemških bojnih letal neprestano bombardirali. Direktni zadetki na naprave in točilo so povzročili znatno razdejavanje in velike požare. Letališča na otoku so bila bombardirana ponoči in podnevi.

V toku oboroženih izvidniških akcij sta bila v vodovju vzhodno od Dundee z direktnimi zadetki hudo poškodovana dva velika britanska trgovska parnika.

Uspešna letalska podpora

Berlin, 4. marca. s. Iz vojaškega vira se je zvedelo, da so nemška strogolavska letala ob priliki nekakega sovražnega napada na vzhodnem bojišču uspešno posegla v obrambne borbe. Letala so napadla z bombami sovjetske tanke. Več jih je bilo zadetih. Nekateri so pričeli goreti, drugi so poškodovani običajni na terenu. Precej tankov je bilo tako izločenih iz borbe. Sovjetski napad se je popolnoma izjalovil. Nasprotniku je bilo prizadetih ogromno izgub in materialne škode.

Pred nekaj dnevi je sovražniku na srednjem odseku bojišča uspelo na nekem kraju prodreti. Tedaj so nemški tanki s pomočjo protiletalskega in protitankovskega topništva ter strogolavcev prešli v protinapad. 12 sovjetskih tankov je bilo uničenih, med njimi dva največje tonaže. Hudo je bilo poškodovanih več nadaljnjih tankov. Naposlled so nemške čete pregnale sovražnika iz kraja, ki ga je bil zavzel. V zaključnih bojih je bilo uničenih še nadaljnjih pet tankov. Nemške sile sedaj čistijo znova osvojen ozemlje.

Finski odsek

Helsinki, 4. marca. s. V snočnem službenem vojnem poročilu opozarja fnsko vrhovno poveljstvo, da je prišlo na kopnem le do neznatnega dvoobala topništva in pehotnih spopadov. Patrolje so razvile posebno živahno delovanje ob Sviru. Več sovjetskih izvidniških oddelkov je bilo uničenih. Na južnem odseku bojišča v vzhodni Kareliji je bil odbit napad neke sovjetske čete, ki se je približala finskiim postojanj-

Nemški tisk o ryomskem procesu

Monakovo, 4. marca. s. Nemški tisk doslej ni mnogo razlagal svojega stališča glede na proces v Ryomu. Včeraj pa so »Münchener Neuste Nachrichten« kot prvi nemški list zavzete točno stališče do tega procesa. List pravi, da se proces razvija že od vsega početka in v okviru v katerem ne bo mogoče spraviti na dan prave krivde obtožencev. Temeljna napaka je v tem, da so na procesu, ki mu skušajo pripisati zgodovinski pomen, obtožili nekdanje oblastnike, namesto, da bi dognali, zakaj se je Francija pogotila v vojno ob strani Anglije. Vse kaže, pravi list, da sedanja francoska vlada nima ničesar pripomniti glede vstopa Francije 3. septembra 1939 v vojno in da očitno obtožencem izključno le, da niso poskrbeli za potrebne priprave na vojno. Spritko tega bi se lahko sodišče primerjalo sodniku, ki očitno obtožencem, da ni poskušal izvesti zločina, marveč, da ga ni pripravil v svojo ono inteligenco, ki bi bila potrebna, da bi zločin uspel.

Tudi »Völkischer Beobachter« razpravlja o istem vprašanju z istega vidika ter se nazadnje vprašuje, zakaj v Ryomu niso postavili vprašanje o razlogih, ki so Dalaolera in njegove sodružnike pripravili do tega, da so napovedali vojno Nemčiji, ne da bi imeli za to pravi razlog, čeprav je bila Nemčija mirolojubno razpoložena namram Francije. Ne samo francoski narod, pravi list, marveč tudi ves svet ima pra-

vico do jasnega odgovora na tako vprašanje.

General Gamelin molči

Ryom, 4. marca. s. Na včerajšnji razpravi pred vrhovnim sodiščem bi bil moral biti zaslišan general Gamelin. Omejil pa se je na čitanje kratke izjave, v kateri je ponovno naglasil, da ne namerava opustiti svojega molka. Svojega neopravičenega stališča ni opustil niti po mnogih ugovorih predsednika sodišča.

Vladna kriza v Boliviji

Buenos Aires, 4. marca. s. Po konferenci v Rio de Janeiru je nastala v Južni Ameriki cela vrsta vladnih kriz. Sedaj je podala ostavko še vlada v Boliviji. Bolivjski predsednik je razpisal delne volitve in je med tem sam prevzel vso oblast.

Novi predsednik Čila

Santiago de Chile, 4. marca. s. Novi predsednik Juan Antonio Rios bo prevzel oblast 23. marca s posebno proklamacijo, ki bo prečitana v kongresu.

Bitka za Javo na višku

Boji se razvijajo vedno bolj v prilog Japoncev in vse kaže na njihovo neizbežno zmago

Rim, 4. marca. s. Bitka za Javo se razvija zmerom bolj v prilog Japoncev. Vsa znamenja kažejo, da se bo neizbežno končala z njihovo zmago. Usoda Jave je takorekoko stvarno že odločena. Tega ni mogoče zaključevati samo na osnovi japonskih službenih poročil, ki kažejo, da se operacije širijo, marveč celo iz izjav sovražnika, ki izdaja na vse strani pozive, da bi zadržal nadaljnje prodiranje japonskih čet. Nizozemsko vrhovno poveljstvo je v ta namen izdalo dnevno povelje, v katerem poziva vse sile na Javi, naj napadejo Japonce na tej zadnji postojanki demokracije na južnozapadnem Pacifiku. Poveljstvo priznava težavni vojaški položaj in hkratu obeležuje pomen Jave za vse vzhodno azijsko bojišče. Končno opozarja na hude posledice, ki bi jih imela izguba tega otoka.

Tokio, 4. marca. s. Japonske sile so na Javi porazile sovražnika in zavzele strateško važno točko vzdolž železniške proge Batavija-Bandung.

Saigon, 4. marca. s. Z Jave poročajo, da so japonske letalske sile včeraj jutraj uspešno bombardirale letališče v Bandungu.

Vlada zapustila Batavijo

Bangkok, 4. marca. s. Spritno vedno večji izpostavljenosti Batavije se je vlada v Nizozemski vzhodni Indiji preselila v Bandung, kamor se je že pred dnevi preselilo tudi nizozemsko poveljstvo.

Na Filipinih

Buenos Aires, 4. marca. s. Severnoameriško vojno ministrstvo je objavilo, da so japonske vojne ladje obstreljevale nekaj luk na Filipinih. Oddelki japonskih čet so se s štirih transportnih ladij, ki jih je spremljala ena križarka, izkrcali na južno-zapadni obali otoka Mindanao.

Letalski napadi na Avstralijo

Saigon, 4. marca. s. Iz Melbourne poročajo, da je avstralsko letalsko ministrstvo objavilo komunikke, po katerem so japonska letala napadla avstralski mesti Broome in Wyndham. Posebno hudo so bombardirala letališče v bližini Brooma. Letališče blizu Wyndhama pa so napadla s strojnimi in letalskimi topovi. Obstreljevala so letalske naprave in letala, ki so bila na vzletišču. Pri obeh napadih je sodelovalo okrog 60 japonskih letal. Zrtve ni bilo, prizadejana pa je bila določena škoda. Napada sta trajala dobri 2 uri in pol.

Bilanca pomorske bitke pri Javi

Tokio, 4. marca. s. Japonski glavni stan je v posebnem komunikkeju ugotovil, da so bile v pomorski bitki v bližini Jave potopljene ameriška 9.000tonska križarka »Houston«, angleška 8.000tonska križarka »Exeter«, avstralska križarka »Perth« s 6.800 tonami in »Hodart« s 6.900 tonami ter nizozemski lahki križarki »De Puiet« in »Jada« s 6.500 toni. Komunikke dodaja, da je bila križarka »Houston«, o kateri je bilo že prej objavljeno, da je bila potopljena, dejansko 8.000tonska križarka »Augusta«. Japonsko brodolovje pa je v tej bitki izgubilo 1 minolovca, en rušilec pa je bil lahko poškodovan.

Tokio, 4. marca. s. Poleg sovražnih križark, ki so bile potopljene v bitki blizu Jave, in o kateri je bilo objavljeno že posebnim poročilo, je japonski glavni stan ugotovil, da je bilo potopljenih še 7 podmornic, 6 rušilcev, 1 topničarka in 1 minolovec. 2 rušilca pa sta bila poškodovana. Po najnovejših informacijah se je izkazalo, da sta bili dve od štirih težkih križark hudo poškodovani, nadaljnji 2 pa potopljeni.

Potopljen ameriški rušilec

Buenos Aires, 4. marca. s. Ameriško pomorsko ministrstvo je objavilo, da je bil ameriški rušilec »Jacob Jones« na Atlantskem oceanu torpediran in potopljen. Rušilec je bil srednje tonaže in je pripadal razredu »Fletcher«. Oborožen je bil s 4 topovi po 102 mm, z enim topom kalibra 75 mm, in z 12 cevmi za torpede po 533 mm. Njegova posadka je štela 122 ljudi.

Čangkajšek se je vrnil v Čungking

Bangkok, 4. marca. s. Izvedelo se je, da se je Čangkajšek vrnil v Čungking.

Ameriške metode za povečanje produkcije

Buenos Aires, 4. marca. s. Iz Washingtona poročajo, da je načelnik vojne produkcije Nelson nujno pozval vse nacionalno industrijo, naj doseže 25odstotno povečanje produkcije preko načrtov za leto 1942. V proglasu je poudaril, da gre za to, da se poda največji dokaz ameriške sposobnosti vseh časov. Nelson je posebej pozval delavce, naj napolnijo vse sile in opravijo delo, ki bo šlo preko meje produkcije kakor je bila določena. Občutil jim je posebno nagrade v denarju. Posebej bodo nagradjeni tisti, ki bodo stavili kakršne koli originalne predloge za pospeševanje produkcije. Dejal je, da ne bo zadovoljen dokler sleherni stroj ne bo v obratu najmanj po 168 ur na teden, to se pravi po 24 ur na dan. Končno je napovedal, da bo ustanovljen za »vojaške delave« poseben sistem pohval in posebnih nagrad, podobnih sistemu, ki je veljavni za borce.

Združeni glavni stan na Javi razpuščen

Obramba Jave je prepuščena Nizozemcem, general Wavell pa se je umaknil v Indijo

Rim, 4. marca. s. Vojaški sodružnik agencije Reuter razpravlja o sklepu, da se razpusti angleško-ameriško-nizozemsko-avstralski glavni stan na Javi in ugotavlja, da ta sklep ni bil nepričakovan, ter da ga podane okoliščine povsem opravičujejo. Jasno je, pravi novinar, da sta naglo japonsko prodiranje in posebno padec Singapura in Sumatre bistveno spremenila položaj na južnozapadnem Pacifiku v primeri s situacijo, kakor je vladala onega dne, ko je bil Wavell imenovan za vrhovnega poveljnika na tem področju. Java je sedaj zadnja trdnjava združenih narodov na tem bojišču, nikakor pa ne odoščišče za protinapad, kakor so se tega vsi nadejali, ko je Wavell prevzel poveljstvo na tem področju. Nizozemci lahko upravičeno zahtevajo vojaško poveljstvo zase, odkar se Java sama bori in odkar borba zanj ni več v generalnem strateškem načrtu. Odkar Birma spet pripada pod poveljstvo v Indiji, je edino ozemlje, na katerem je skupna stvar Amerike, Anglije, Nizozemski in Avstralijske kakorkoli prizadeta, razen na Javi, na neznatnih predelih Filipinov, kjer vtraja Mac Arthur ter maslen del severne Avstralijske, v katerem je Port Darwin elina važna točka. Zaradi tega je

Wavell po konzultacijah z generalom Brettonom, ki je bil njegov namestnik pri vrhovnem poveljstvu na južnozapadnem Pacifiku, sklenil razpustiti takozvani glavni stan »ABCD« (Amerika, Britanija, Nizozemsko, Avstralija). Treba je omeniti, da to nikakor še ne pomeni, da se opušta nadaljnji odpor na Javi in da združeni narod ne bodo podpirali Nizozemcev, kolikor jim bo to le mogoče. Ta pomoč, pravi novinar, pa bo naravno odvisna od značaja sil, ki bodo bolj ali manj sposobne prizadejati Japoncem čimvečje izgube, in od potrebe, da se na otoku Javi zberejo čim večja ojačenja, ki pa bi lahko bila nujnejše potrebna na drugih točkah, še važnejših po svojem strateškem značaju. Povratek Wavella v Indijo ne pomeni, da se bodo dšpozicije glede koordinacije kontrole nad Pacifikom spremenile. Nizozemci se bodo koncentrirali na obrambo Jave. Pri tem jim bodo zavezniki sile pomagale. Wavell pa bo pripravil obrambo Indije. Napoveduje se že možnost, da Japonci ne bodo skušali vdreti v Avstralijo, marveč, da se bodo pogotili proti Indiji in tako skušali od vzhoda zavezniške spravi in osemne osne kileše.

Nizozemska Indija prepuščena svoji usodi

Brezobzirni angleški cinizem in egoizem — Nizozemska naj sama brani svojo posest

Rim, 4. marca. s. Angleško ministrsko predsedstvo je objavilo v noči na torek komunikke, ki že sam po sebi podaja nov dokaz brezobzirnega in ciničnega angleškega egoizma. Glede na okoliščino, da je bil izglajen Malajski polotok, so Japonci s prodorom v Sumatro ločili Birmanijo od Nizozemske Vzhodne Indije. Komunikke pravi, da je bilo spritko tega odločeno, da preide poveljstvo oboroženih sil na kopnem, na morju in v zraku v Nizozemski Indiji na nizozemsko generala. To pomeni, da se Nizozemska Indija po porazih, ki so jih Japonci prizadejali angleškemu, ameriškemu in nizozemskemu brodolovu, prepušča sama sebi. Ne glede na to, kar so žrtvovali in tvegali v prioklovanju angleške in severnoameriške pomoči, se bodo morali Nizozemci sedaj sami braniti pred nepremagljivo japonsko vojsko brez zavezniške pomoči, ki jim je bila svedčano obljubljena, a so jim jo sedaj prav tako odrekli z izjavo, ki je izšla neposredno iz uradov angleškega ministrskega predsedstva. Komunikke pravi, da bodo Nizozemci prejemali še nadalje vso podporo, ki jim jo bodo lahko združeni narodi dejali. Ker pa se jim odvzema edina pomoč, ki so jo dejansko potrebovali in na katero so se zanašali, se bo obljubljena pomoč omejevala na običajno serijo radijskih govorov, poslanic in izpodbud. Komunikke

specificira, da je bil general Wavell s kraljevim pristankom imenovan spet za vrhovnega poveljnika v Indiji in da bo prevzel odgovornost za operacije v Birmaniji v tesnem sodelovanju s Kitajsko. Komunikke zaključuje s smešno trditvijo, da v splošni strateški zasnovi borbe proti Japonci ni nič nespomenega. Zapustiti poveljstvo operacij v Nizozemski Indiji, umakniti generala Wavella v Indijo, bo torej po Winstonu Churchillu in njegovi klki pomenilo, da se v strategiji vojne proti Japonci nič ni spremenilo.

Kasno spoznanje

Buenos Aires, 4. marca. s. Severnoameriški listi objavljajo izjavo nizozemskega zunanjega ministra van Kleffensa. Dejal je, da bodo združeni narodi izgubili vojno, če se bodo dogodki na Pacifiku razvijali še nadalje tako kakor sedaj. Izgubljeno ozemlje bo mogoče le stezka dobiti nazaj, ko se bo sovražnik dobobra utrdil na zavzetih postojanjah. Treba bo žrtvovati še mnogo življenj. V nobenem primeru ne gre godenjevati sovražnikove moči. Ugotoviti je treba neugodno dejstvo, da smo se vsi navadili presojati stvari z ugodnega vidika le zaradi tega, da bi mogli življenje čimbolje uživati.

Indija resno ogrožena

Angleško-kitajski poskusi, da bi zaustavili japonsko prodiranje v Birmo, so se izjalovili

Rim, 4. marca. s. Znani radijski komentator v Londonu Fraser je zadnjič razpravljal o pomenu in posledicah sprememb v vrhovnem poveljstvu v Nizozemski Indiji. Mod drugim je dejal: Poveljstvo generala Wavella nad združenimi oboroženimi silami je trajalo točno dva meseca. Sedanja sprememba potrjuje, da je sovražnik dosegel pomembne uspehe. Wavell je prevzel poveljstvo v kritičnem času in ga zapuša v trenutku, ki je prav tako neugoden. Indija še nikoli ni bila ogrožena in Japonci so prodrli še nadalje v Birmo. Birmanska cesta je blokirana, Angličani in Kitajci so v Birmi zaman poskušali ohraniti stik s sovražnikom. Japonci so že prekoračili reko Sitang ob njenem spodnjem teku. Zelo verjetno je, da so bile zavezniki silam v Birmi prizadejane znatne izgube. Ko bo padel Rangun in bo Angličem preostala za umk le še postproti Mandalay.

Stockholm, 4. marca. s. »Afton Bladet« objavlja vest iz Londona, da se je general Wavell, ki se seli v Indijo, nastanil v nekem kraju, ki bo ostal tajen. Sodiijo, da je že prispel v New Delhi in da si je tam

uredil svoje vrhovno poveljstvo. V Londonu je bila ta vest sprejeta s precejšnjo zaskrbljenostjo, ker priča, kako resen je položaj v Indiji. Politični krogi pripominjajo, da položaj v Indiji stvarno najbrž še nikoli ni bil tako resen, kakor prav ta čas.

Boljševiška propaganda v Angliji

Berlin, 4. marca. s. »Börsen-Zeitung« objavlja poročilo iz Stockholma, da so prisledili na nekem zborovanju angleške mladine velike manifestacije za sovjetsko mladino. Lord Wedgwood, predsednik angleško-sovjetske mladinske zveze, je pozdravil angleškega Stalinovega namestnika siru Staffordu Crippsu, ki se je udeležil zborovanja in je na njem govoril z zelo značilnimi in mnogo obetajočimi besedami: »Sedaj bomo imeli priliko, da dejal lord Wedgwood, da čujemo bodočega angleškega ministrskega predsednika.«

Glavni italijanski zakoni

bodo veljali odslej tudi na ozemlju Ljubljanske pokrajine

Ljubljana, 4. marca. V rimskem Uradnem listu z dne 6. februarja 1942—XX je izšel Kr. dekret z dne 28. decembra 1941—XX, št. 1583, s katerim se razširja osnovni zakon Kraljevine na ozemlja, anektirana s Kr. dekreti — zakoni z dne 3. in 18. maja 1941—XX, št. 291 in 452.

Dekret določa naslednje:

Čl. 1. Objavljeni so in imajo veljavo na ozemljih, anektiranih s Kraljevini s Kr. dekreti — zakoni z dne 3. maja 1941—XIX, št. 291, in 18. maja 1941—XIX, št. 452.

1. Ustava Kraljevine z dne 4. marca 1848.

2. Zakon z dne 24. decembra 1925 o delokrogu in prerogativah Poglavarja vlade, prvega ministra — državnega tajnika.

3. Zakon z dne 3. januarja 1926 o možnosti izvršitve oblasti izdajati pravne norme in kasnejše dopolnitve z zakoni 8. junija 1939 in 4. septembra 1940.

4. Zakon z dne 9. decembra 1928 o ureditvi in delokrogu Velikega fašističnega sveta.

5. Zakon z dne 14. decembra 1929, ki prinaša izpremembe zakona z dne 9. decembra 1928 o ureditvi in delokrogu Velikega fašističnega sveta in norme za ureditev Nacionalne fašistične stranke.

6. Kr. dekreti — zakoni z dne 19. dec. 1935 izpremenjeni v zakon z dne 2. aprila 1936 in 7. januarja 1937, nanašajoč se na izpremembe v sestavi Velikega fašističnega sveta.

7. Kr. dekret z dne 28. aprila 1938, ki odobruje pravila Nacionalne fašistične stranke in naslednje izpremembe, uveljavljene s Kr. dekreti z dne 21. novembra 1938, 9. julija 1939, 23. januarja 1940 in 17. februarja 1941.

8. Kr. dekret z dne 27. junija 1941 glede delokroga Tajnika Nac. Faš. Stranke kot ministra — državnega tajnika.

9. Zakon z dne 17. februarja 1941 glede sprememb v sestavi Nac. sveta Nac. Faš. Stranke.

10. Zakon z dne 19. januarja 1939, ki ustanavlja Zbornico fašistev in korporacij.

11. Kr. dekret — zakon z dne 9. maja 1936, spremljen v zakon z dne 18. maja 1936, glede izjave popolne in celotne suverenosti Kraljevine Italije nad Etiopijo in o prevzemu naslova Cesar Etiopije po Kralju Italije.

12. Kr. dekret z dne 16. aprila 1939 glede sprejema albanske krone po Kralju Italije, Cesarju Etiopije.

13. Čl. 1. odredb o uporabljanju zakonov na splošno, ki so pred prvo knjigo Civilnega kodeksa, odobrene s Kr. dekretom od 12. decembra 1938.

14. Edini tekst zakonodajnih odredb glede objave zakonov in Kr. dekretov, odobren s Kr. dekretom z dne 24. septembra 1931.

15. Kr. dekret z dne 2. septembra 1932 glede odobranja ureditve za izvrševanje edinega besedila z dne 24. septembra 1931 glede objave in zakonov in Kr. dekretov.

16. Zakon z dne 5. maja 1939 glede navodil za objavo zakonov in Kr. dekretov.

17. Zakon z dne 30. januarja 1941 o pravni veljavi Karte dela, odobrene po Velikem Faš. Svetu dne 21. aprila 1927.

18. Kr. dekret — zakon z dne 24. sept. 1923, izpremenjen v zakon z dne 24. sept. 1925, glede predpisov za rabo nacionalne zastave.

19. Kr. dekret z dne 11. aprila 1929 glede načina in rabe državnega grba in pečata in naslednje izpremembe, odobrene s Kr. dekretom z dne 1. junija 1939.

Čl. 2. Prihujajoči dekret stopi v veljavo z dnem svoje objave v Uradnem listu Kraljevine.

Posvetovalnico tudi za obdelovanje zemlje

bi potrebovali meščani — Ustanovljena bi pa morala biti takoj

Ljubljana, 4. marca. »Volja je dobra — telo je slabo« — velja tudi za meščane, ki bi radi obdelovali zemljo ter si pridelali vsaj dovolj povrtnine. Dobro veste, kako so se trudili lani, s kakšno vneto so prekopavali zemljo, vztrajali na vrtovih, če je kaj raslo ali ne, kupovali druga semena in gnojila in se ponašali s krvavimi žulji. Uspeh je pa bil, da so mnogi zahajali na živilski trg, kjer so se bolj zalagali s povrtnino kakor prejšnja leta, ko sploh niso vrtnarili. Nekateri so se sicer lahko tudi ponašali z lepimi uspehi. Posamezni so pridelali celo precej krompirja, čeprav je lani krompir v splošnem slabše obrodil tudi dobri obdelovalci. Toda novinci, zlasti se, če so obdelovali neveljavno leđino, ki je bila preorana plitvo ali le malo nasekana, so v splošnem slabo odrezali.

Lani so se mnogi meščanski obdelovalci zemlje učili drug od drugega. Zbirali so povsod navodila, kako je treba delati, kako gnojiti, kaj sejati ali saditi, kako střežiti rastlinam, da so bili končno povsem zmedeni. Citali so strokovne razprave, kupovali strokovne knjige, zahajali na predavanja, povpraševali za nasvete izkušene zelenjadjarje, vrtnarje in kmete, a nekaterim je vse to zelo malo zaleglo, zlasti se, ker so se hoteli ravnati po vseh nasvetih, pogosto si nasprotujočih, ali ker niso imeli nobenega navodila dovolj resno. Tu in tam so se prepirali in njiham in vrtovih, kako je treba delati to, kako ono, kaj je bolje in kaj škodljivo, pa se pogosto niso mogli zediniti. Če so kljub vsem tem začetnim težavam še kaj pridelali, je to nedvomno tudi uspeh.

Priporočali smo, da bi ljudje obdelali vsako ped proste zemlje — zato, da bi čim več pridelali. Kaj pomaga, če ljudje obdelujejo zemljo, pa imajo več stroškov

kakor znaša vrednost pridelkov! Če je kaj pridelujemo, je potrebno, da tudi pridelamo. Seveda pa nismo vsi enako spretni, izurjeni ter strokovnjaki, da bi lahko tekmovali z zelenjadjarji, ki se ponašajo s prastaro tradicijo, in s strokovnjaki, ki predpisujejo posebne recepte celo, kako je treba zastaviti lopato. Ne moremo pričakovati, da bodo vsi uspešno vrtnarili. Tudi kmetički pridelovalci, ki jim je obdelovanje zemlje pač glavno, poklicno opravilo, pogosto ne obdelujejo zemlje vzorno in tudi ne pridelajo posebno mnogo. Kmetje pa imajo vsaj izkušnje ter poznajo svojo zemljo.

Da bi bilo obdelovanje zemlje v mestu uspešno, bi pa moralo biti vendar organizirano bolj smotrno. Kaj pomaga vsa poplava navodil, strokovnjaki pridigati, če obdelovalci ne znajo, kako je treba gnojiti in kaj bi kazalo pridelovati v posameznih vrstah zemlje. Razen tega pogosto ne dobe tudi dobrega semena. Ne znajo zatirati škodljivcev, ker jih niti ne poznajo. Seveda bi pa morali znati tudi delati. Če hočemo pridelovati krompir, bi morali vsaj znati, kako ga je treba saditi, kako in kdaj okopavati in osipavati. Kdo jih naj pouči, jim pomaga in jih nadzira?

Ali res ni mogoče organizirati smotrnega obdelovanja zemlje v mestu? Nekateri strokovnjaki se radi sklicujejo na svoje strokovnjakstvo; ali bi ne mogli organizirati smotrnega obdelovanja zemlje? Kaj bi bilo treba ukreniti, bi najbrž morali vedeti sami najbolje. Zdi se nam potrebno, da bi poslovala v Ljubljani posebna posvetovalnica, kjer bi se lahko meščani posvetovali o vsem, kar bi morali vedeti, če se hočejo lotiti obdelovanja zemlje. Posvetovalnica bi naj bila posrednik med obdelovalci in kmetijskimi ustanovami, ki imajo nalogo, da pospešujejo

umno kmetijstvo, preskrbujejo primerna semena in gnojila, dajejo strokovne nasvete, preiskujejo vzorce zemlje za ugotovitev potrebe gnojenja itd. Posvetovalnici bi naj bi dodeljen strokovnjak, ki bi dalja obdelovalcem res zanesljive nasvete. Posvetovalnici bi morda lahko ustanovilo to ali ono gospodarsko, strokovno društvo s pomočjo mestne občine in kmetijskih ustanov. Glavno, najpotrebnejše bi bilo, da bi obdelovalci vsaj vedeli, kam se naj obrnejo in kje bi lahko takoj prejeli odgovor na vprašanje. Takšne posvetovalnice ne more primeroma nadomestiti pismena in ne rubrika v strokovnem listu, ker je pogosto potrebno, da obdelovalec dobi takoj odgovor na vprašanje. Posvetovalnica bi bila potrebna vse leto, kajti obdelovalec naleti pogosto na oviro pri svojem delu, na vprašanje, ki mu budi hude skrbi. Med letom potrebuje stalno nasveto za posamezna dela, zlasti, da bi vedel, kdaj je treba opraviti to ali ono delo, pa tudi, kako ga naj opravi.

Posvetovalnico bi pa posebno potrebovali že zdaj pred pomladjo. Ljudje bi morali vsaj vedeti, za kaj je primerna njihova zemlja, kaj naj sejejo in kaj ne, ali naj gnoje ali ne in katere vrste gnojil naj uporabljajo. Dalje bi morali vedeti,

katera semena naj kupujejo, potrebno bi pa bilo tudi organizirano, skupno nakupovanje semena. Delno posvetovalnica že obstoji, odnosno njeno nalogo opravljajo posamezna strokovna društva. Člani teh društev morda lahko upravičeno trde, da ne potrebujejo nobene posvetovalnice, nobenih nasvetov strokovnega nadzorstva in ne semen. Sami vedo vse najbolje in založeni so s semeni, z gnojem itd. Nekateri se lahko celo zviška posmehujejo meščanom, ki si tako vneto prizadevajo, da bi kaj pridelali na zemlji, doslej zanemarjeni. Toda takšne samopašne sebičnosti ne moremo zagovarjati. Ne moremo tudi pritrjevati tistim strokovnjakom, ki tako radi naglašajo, da so strokovnjaki, niso pa pripravljeni delati za skupnost. Takšnih strokovnjakov ne potrebujemo; kdor je strokovnjak le za svoj vrt, a razen tega vendar hoče dokazati vsemu svetu, da se vsi drugi motijo, naj skuša dokazati svoje izredne sposobnosti pri delu za splošnost. Zato bi bili zelo hvaležni strokovnjakom, ki bi posvetili vprašanju umnega obdelovanja zemlje letos v našem mestu takoj vsaj primeroma pozornost ter vse svoje sposobnosti — ne glede na to, ali so to dolžni naravnost ali ne.

Trdni stebri gospodarstva na Dolenjskem

Posojilnica v Trebnjem ima zdaj v Mokronogu podružnico

Trebnje, 2. marca. Te dni je otvorila Posojilnica v Trebnjem svojo podružnico v Mokronogu. Ob tej priliki je trebanjska posojilnica opozorila vse dolžnike in vlagatelje bivše Kmetijske hranilnice in posojilnice v Mokronogu, da je posojilnica v Trebnjem prevzela od nje vse aktivno in pasivo t. j. vse upnike in dolžnike, ter je s tem mokronoška zadruga prenehala obstojati. Zato naj se vsi zainteresirani v denarnih zadevah obračajo na posojilnico v Mokronogu. Vse vloge bivše kmetijske hranilnice in posojilnice v Mokronogu so v polni meri zavarovane in ji po posojilnici v Mokronogu na podlagi polnelega razporeda izplačala brez vsakega obdobja. Sploh bo posojilnica v Mokronogu opravljala vse denarne posle: sprejela mala hranilna vloga, ki so vsaki čas razpoložljive in popolnoma varne, dajala posojila na poročila, dajala domače hranilnice brezplačno na razpolago, odpravljal tekoče račune, itd. Podružnica v Mokronogu bo poslovala vsako sredo, vsak prvi četrtek v mesecu in vsak semanj dan od 11. do 13. ure.

Zgledno požrtvovalnostjo in vneto je Posojilnica v Trebnjem, ki jo prištevamo med najmočnejše in najstarejše denarne zavode našega podeželja, s prevzemom funkcij bivše Kmetijske hranilnice in posojilnice v Mokronogu povečala svoj delokrog tudi na področje miranskega, odnosno šentjanške doline. Gospodarsko območje trebanjske posojilnice se je s to akcijo razširilo skoro na vsa dolenjska in danes lahko prištevamo trebanjsko posojilnico med naše največje in najtrdnjše podeželske kreditne zavode. — Ta denarni zavod je že ponovno dokazal življenjsko sposobnost in tudi obstojno potrebo.

Trebanjska posojilnica je bila ustanovljena leta 1895, v času ko Dolenjci še niso poznali denarnih zavodov ter so takrat regulirali ves promet tako zvaní vaški nalogi. Ti so posojali denar malim ljudem in so od njih zahtevali visoke odstopne obresti. S tem, da si je nekdo izposodil od vsakega magnata denar se je obenem predal popolnoma v oblast podednu in je bil na milost in nemilost predan upniku. Le najmanjša zamera proti njemu in pa je šlo njegovo imetje na sodni boben.

Da se zlu, ki je pretlo upropasti mnoge dolenjske kmetije, napravi konec, so po zgledu drugih gospodarskih središč v deželi, osnovali tudi v Trebnjem kreditne zadruge, ki so že pokočni možje Ruprecht, Tomič, Jerše, Petrovič, Oražem, Treo, Zupancič, Malenšek in drugi ustanovili da-

Iz Trebnjega

— **Pospravljanje snega.** Skoraj pred vsemi hišami v vasi so veliki kupi snega, ki znatno ovirajo promet. Ker nekateri hišni lastniki čakajo, da bo sneg skopnel sam od sebe, odreja občina, da morajo vsi hišni posestniki spraviti v dveh dneh sneg izpred svojih hiš.

— **Sladkor za krmiljenje čebel.** Vsi čebelarji, ki so se po čebelarjski podružnici prijavili za prejem sladkorja za krmiljenje čebel, prejmejo vsi prijavljeni količino sladkorja. Večini bo sedaj uspelo rešiti čebele in bo z razdelitvijo sladkorja preprečena velika škoda, ki je pretila dolenjskemu čebelarstvu.

— **Učenično sadno drevje.** Izredno hudi mraz v letošnji zimi je napravil veliko škodo na sadnem drevju. Šele zdaj se vidi, kolikša je škoda, ko kmetje pregledujejo posamezne vrste dreves, in bo potrebno precej truda in stroškov, da bodo dolenjski sadovnjaki zopet obnovljeni.

— **Zanimanje Dolenjcev za posestva na Kočevskem.** Tudi med Dolenjci je veliko zanimanje za posestva, pa tudi za obrtne obrate na Kočevskem. Dan za dnem odhaja na ogled na Kočevsko precej interesentov in kaže, da se bo na Kočevskem naselilo precej Dolenjcev.

— **Zivilske nakaznice za mesec marec razdeljuje občina** po istem vrstnem redu kakor v februarju. Od prevzema novih nakaznic je treba brezpogojno predložiti odrezke februarjskih nakaznic.

— **Občinski namestitveni urad opozarja delodajalce na obveznost najemanja delovnih moči preko tega urada.** Obenem se delodajalci opozarjajo, da takoj nabavijo pri pristojni davčni upravi davčne karte za hišno služnišče, kor je rok že potoke in vrše kontrolni organi strogo kontrola.

Iz Snodnje Štajerske

— **25 letnica maturo na mariborski realni.** Maturant mariborske realne letnika 1917, so se zbrali pred petimi leti v Grazu, kjer so proslavili 20 letnico maturo. V soboto 28. februarja so pa v Mariboru proslavili 25 letnico maturo. Zbrali so se višji šolski svetnik Franc Pacher iz Graza, prof. dr. Jörg z Dunaja, študijska svetnika dr. Emil Sadu in Konrad Fabian iz Graza in 25 junih tovaršev. Sestanek je sklical vodja delavskega oddelka v zveznem vodstvu štajerskega Heimabunda Mark. V nedeljo 1. marca so si ugledali mariborsko realko, kjer so pred 25 leti dovršili svoje

vodil z avtomobiloma. Hujše poškodbe je pri karambolu odnesel seveda avtomobilček, ki je imel zlasti udrt desni blatnik, kamor se je zalézel vanj tovorni avtomobil. Moral so ga odpeljati s pomočjo drugega v popravilo. Tovorni avtomobil je bil le malo poškodovan.

Beleznica

KOLEDAR

Danes: Sreda, 4. marca: Kazimir.

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Neopričevana ura.

Kino Sloga: Dva tovariša.

Kino Union: Potepuh z otoka.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Mr. Sušnik, Marjtin trg 5, Kurait, Gosposvetska cesta 10, Bohinec ded., Cesta 29. oktobra 31.

Naše gledališče

Drama

Sreda, 4. marca ob 17.30: Zaljubljena žena. Red A.

Cetrtek, 5. marca ob 17.30: Rokovnjači. Red Cetrtek.

Opera

Sreda, 4. marca ob 17.30: Sveti Anton, vseh zaljubljenih patron. Red Sreda.

Cetrtek, 5. marca ob 17.30: Don Pasquale. Premiera. Red Premierski.

Otroci, ki sodelujejo pri mladinski opereti »Indija Koromandija«, imajo danes v sredo ob 15. v Operi skušnjo.

Važne hokejske prireditve

Švica — Italija 6:2 (1:0, 1:1, 4:1)

V nedeljo je bila v Milanu revanšna hokejska tekma med reprezentančima moštvoma Švice in Italije. Kakor znano so Italijani na gostovanju v Švici v februarju prvo tekmo izgubili z visokim rezultatom. Voditelji in pristaši italijanskega hokeja pa so bili prepričani, da je bil poraz nezaslužen visok in posledica posebnih okoliščin. Zato so z zaupanjem in zanimanjem pričakovali nedeljske tekme. Glede na mednarodni sloves in kakovost švicarskega hokeja sicer nihče ni pričakoval, da bi italijansko moštvo morda premagalo svoje nasprotnike, pač pa so vsi želeli vsaj častnega rezultata. Tak rezultat je italijansko moštvo v resnici doseglo.

Moštvi sta nastopila s temi igralci: Italija: Zoppigni; De Mazzieri, Rossi, Fedrici, Innocenti, Bruciamonti; Dionisi, Venosta, Fabris A. Švica: Müller; Trauffer, Ernst (Gerst), B. Torriani, H. Catini, P. Cattini; Ch. Kessler, Lohrer, Ruedi.

Sodnika: Cajacob in Talamona. Gledalcev okrog 3.000.

Tehnično je nedeljska igra bila na prav lepi višini. Italijansko moštvo je bilo skozi dve tretjini igre enakovredno partner, tretjo tretjino pa je potem pustilo in so Švicarji tedaj tudi povečali rezilko. O kakovostih igre Švicarjev ni mnogo povedati, kar že ni znano. Vsi igralci so izvrstno raščeni atleti, ki odlično obvladajo tehnično igro.

Najboljši je bil drugi del igre. Italijansko moštvo se je tedaj popolnoma razigralo in občinstvo se je navduševalo nad lepimi napadalnimi in obrambnimi akcijami na obeh straneh. Ta tretjina se je končala neodločeno.

Tekma se je končala 6:2 (1:0, 1:1, 4:1) za Švico.

Berliner SC, prvak Brandenburške

V finalu za hokejsko prvenstvo Brandenburške sta se sestali v nedeljo v Berlinu dve najmočnejši nemški hokejski moštvi, in sicer Berliner SC in Rot Weiss Berlin. Zanimanje za tekmo je bilo izredno in je na drsališču v Sportni palači bilo navzočih okrog 10.000 gledalcev.

Prvi dve tretjini je bila igra precej mlačna in nobeno moštvo ni moglo doseči nasprotnikove mreže. Zdelo se je, da bo potekala tudi tretja tretjina enako. Pet minut pred koncem, pa se je napalcom Berliner SC posrečilo zabiti gol. Ta ne pričakovani uspeh je popolnoma zmedel igralce Rot Weiss in v zadnjih minutah so njihovi nasprotniki zabili še dva gola.

Tekma se je tako končala 3:0 (0:0, 0:0, 3:0) za Berliner SC.

Švicarsko hokejsko prvenstvo končano

S tekmo med moštvom Berna in Montchoisjem iz Lausanne se je končalo letošnje švicarsko hokejsko prvenstvo. Slednja tekma je prinesla tesno zmago Montchoisju (5:4). Končna ocena klubov je naslednja:

1. Davos 12 točk, 2. Curih 9 točk, 3. Montchois iz Lausanne 8 točk, 4. Arosa 6 točk, 5. Bern 5 točk, 6. Rotweils iz Bazla 1 točka in 7. Grasshopper iz Curiha eno točko.

Radio Ljubljana

CETRTEK, 5. MARCA 1942—XX

7.30: Poročila v slovenščini. 7.45: Pesni in melodije, v odmoru napoved časa. 8.15: Poročila v italijanski. 12.15: Kmečka godba. 12.40: Orkester pod vodstvom Angela G. Angella. 13: Napoved časa — poročila v italijanski. 13.15: Komunična Glavnega stana Oboroženih Sil v slovenščini. 14: Poročila v italijanski. 14.15: Izmenjalni prenos za Nemčijo. 14.45: Poročila v slovenščini. 17.15: Italijansko brazilski izmenjalni koncert. 19.30: Poročila v slovenščini. 19.45: Slovenska glasba. 20: Napoved časa — poročila v italijanski. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. 20.40: Orkester pod vodstvom Barzizze. 21.10: Predavanje v slovenščini. 21.20: Prenos iz milanske Scale: Trečje dejanje Massenietove opere »Tais«. 22: Vesti v slovenščini. 22.10: Koncert pod vodstvom Marija Gaudiosia. 22.45: Poročila v italijanski.

NOBENEGA TEKA

Zdravnik: Da, če ste pospravili za obed poln krožnik mastne juhe, velk kos pečenke, 6 cmokov, kos sira in še liter jira, se ne smete čuditi, da danes nimate nobenega teka in da se ne počutite dobro. Bolnik: Stvar ni v tem gospod doktor, saj že popre, nisem imel nobenega teka.

Obnovite naročnino!

Živahen promet v zemljiški knjigi

Februarja je bilo sklenjenih sorazmerno več kupoprodaj nepremičnin kakor druge mesece — Najvišje posojilo je znašalo 280.000 lir

Ljubljana, 4. marca. O kupoprodajah nepremičnin v začetku februarja smo že delno poročali. Tedaj smo ugotovili, da je bilo zabeleženih v prvih dneh preteklega meseca sorazmerno malo kupoprodaj in da je verjetno, da bosta drugi dve tretjini bolj razgibani. Napoved se je uresničila in kaže celo, da je bilo februarja v celoti še bolj živahno na nepremičninskem trgu kakor druge mesece. V debelo, častljivo stare knjige zemljišne knjige urada so vpisali celo vrsto sprememb lastnine.

Kakor vedno pa je živahno razpoloženje tudi na posojilnem trgu. Večinoma gre pri namelih za manjša posojila. Posojila za investicije je le malo. Najpomembnejši posojili sta v februarju dosegli višino 280.000 oziroma 240.000 lir. Med izbranimi zastavnimi pravicami za plačana posojila je v omenjenem času le en večji dinarski znesek.

Med sklenjenimi kupoprodajami in drugimi prenosni nepremičnin omenjamo naslednje:

Anna Tschada iz Lavantinda, prej biva-joča v Zvezdarski ulici v Ljubljani, je prodala Franciškovi Ljubič v Novi mesta parcelo v St. Petrkem predmestju v iz-meri 802 kv. m. za 69.230 lir.

Jakob Trobec, posestnik iz Setnika, se-đaj v Hruševem, je prodal posestniku Ja-nezu Trnovcu iz Setnika travniško par-celo v kat. obč. Šušice v izmeri 1724 kv. m. za 1140 lir.

Josip Gabričević, posestnik iz Povšet-ve ulice, je prodal soprogini novinarki Veli Debeljakovi iz Zarnikove ulice njivsko par-celo — stavbni prostor v kat. obč. Zg. Ši-ški v izmeri 752 kv. m. za 28.500 lir.

Pokojni Anton Pleško je tik pred smrtjo prodal Josipini Pleškovi travniško par-celo in vrt v skupni izmeri 833 kv. m. v kat. obč. Trnovskem predmestju za 3648 lir. Njegovi dediči Antonija Zavarca, tovar-niška delavka, Angela Pleškova šivilja in zasebnika Cilka Pleškova so sedaj to kup-no pogodbo potrdili in priznali.

Frane Škerjanc, posestnik iz Zaloga, je prodal Tončki Gregorčič iz Bohoričeve ulice in Angeli Dornovčič iz Save pri Li-tiji njivsko parcelo v kat. obč. Kašlju. Par-cela meri 1125 kv. m. in sta kupovalki pla-čali zanj 1909 lir. Isti je prodal Fran-čič Curovič iz Most v isti kat. obč. njiv-sko parcelo v izmeri 1224 kv. m. za 2090 lir.

Ciril Kavčič, posestnik iz Lesnega Brda, je prodal Francu Sojercu iz Plešivice tra-vniško parcelo v kat. obč. Brezovici v izme-ri 2613 kv. m. za 684 lir.

Ivan Dolničar, posestnik iz Zaloške ceste, je prodal Jožetu Poldobniku, Pod ježami, njivsko parcelo v kat. občini Mostah v iz-meri 1530 kv. m. za 10.000 lir.

Ivan Peklar, posestnik iz Hruševa, in Marija Bernikova, posestnica z iste vasi, sta prodala uradniku Zavoda za social- no zavarovanje Juliju Arconu z Milčinskga ceste pašniško parcelo v izmeri 1711 kv. m. v kat. obč. Šušici za 1200 lir.

Ivana Zdešarčeva, posestnica iz Kozari, je prodala svojemu zetu mesarskemu po-močniku Silvestru Snojcu posestvo v kat. obč. Dobrovi. Posestvo obsega hišo št. 32, vrt v izmeri 57 kv. m., dvorišče v izmeri 162 kv. m. ter travnik v izmeri 301 kv. m. Kupna cena je znašala 8108 lir, pri čemer je kupec prevzel napram prodajalki tudi obveznosti preživetja.

Josip Christof, upokojeni šolski ravnatelj z Domobranske ceste, je podaril svo-jima sinovima Hinku in Dragu Christofu svoje zemljišče v kat. obč. v Poljanskem predmestju. Obdarjenca sta postala last-nika hiše št. 15 in pripadajočega dvorišča v izmeri 539 kv. m.

Alojzije Kastelle, zasebnik z Erjavčeve ceste, je prodal posestniku iz Streliske ulice Zofiji Krajčevi vrtno in dvoriščno par-celo v kat. obč. St. Petrkem predmestju. Parceli merita 321 kv. m. in je kupovalka plačala 30.000 lir.

Franciška Bregarjeva, žena trgovca z Bliševske ceste, je prodala ženi mesarja in posestnika iz Logatca Viktoriji Jav-nikovici in ženi posestnika in trgovca Pep-ju Kolarjevi, prav tako iz Logatca, njivsko parcelo v kat. občini Dravljah v izmeri 2947 kv. m. za 74.500 lir.

Jože Baričević, sodnik okrožnega sodi-šča iz Orožne ulice, je prodal trgovcu Franju Medici s Cankarjevega nabrežja svojo lastnino polovice hiše v kat. obč. me-stu Ljubljani, Cankarjevo nabrežje 5 za 189.000 lir.

Alpekot, trgovska in industrijska družba z o. z. v Ljubljani, je brezplačno odstopila mestni občini Ljubljanski v zve-zi s parcelacijo svojega zemljišča v kat. obč. St. Petrkem predmestju parcelo v iz-meri 517 kv. m.

Stanislav Vrhovec, posestnik na Vrhov-čih, je prodal Ivanki Smerkoljevi ml. v Rožni dolini dve parceli v kat. obč. Šušici v skupni izmeri 2137 kv. m. za 6460 lir.

Franc Klen, posestnik na Jezeru, je pro-dal Matevžu Milavcu, posestniku v Pod-pečih, gozdno parcelo v kat. obč. Jezeru za 1200 lir.

Ivo Marinko, posestnik in ravnatelj iz Ulice 3. maja, in njegova žena Meloda, sta izročila svojemu bratu oz. svaku Stanku Marinku, posestniku iz Vnanjih Goric, travniško parcelo v kat. obč. Bre-zovici, vredno 1200 lir, mesto plačila v go-tovini za upravljanje njunega posestva.

Ivan Bitene, posestnik z Rudnika, je pro-dal mesarju in posestniku z Rudnika Matiji Kumarju, njivsko parcelo v kat. obč. Karlovcem predmestju na »Volarje- vem strdonu«. Parcela meri 4550 kv. m. in je kupec plačal zanj 3800 lir.

Ivan Mervar, posestnik z Viča, je pro-dal šoferju iz Rožničeve ulice na Viču Francu Miraku njivsko parcelo v kat. obč. Dobrovi za 1520 lir.

Josip Oražem iz Predovičeve ulice je prodal mestni občini Ljubljanski parcelo v kat. obč. Mostah v izmeri 122 kv. m. Ker je znašala cena za kv. m. 26.60 lire, je mestna občina plačala zanj 4941.20 li-re. Nakup te parcele je sklenil mestni svet na svoji seji 27. novembra lani zato, ker odpade po regulacijskem osnutku ta parcela na ceste in ker je bil del te par-cel v približni izmeri 33 kv. m. zasežen s tirom ob priliki podaljšanja električne cestne železnice v Moste. Nakup je bil izvršen torej iz javnih cestno-prometnih raz-logov.

Emil in Leopoldina Purgon z Brda sta prodala Fer inand Laučiču iz Rožne do-

line njivsko parcelo v kat. obč. Zg. Šiški v izmeri 747 kv. m. za 15.000 lir.

Mestna hranilnica Ljubljanska v Ljub-ljani je prodala posestniku Janezu Čer-nigoju iz Pijave gorice na dražbi kupljeno nepremičnino v kat. obč. Pijavi gorici v izmeri 771 kv. m. za 1767 lir.

Andrej Knez, posestnik iz Sučice, je pro-dal Antonu Čuhli, posestniku in trgovcu z lesom iz Sučice, njivsko parcelo »Gmajno« v kat. obč. Sučici v izmeri 2011 kv. m. za 2280 lir. Mariji Marinkovi, ženi zidarja iz Stranske vasi, je prodal v isti kat. obč. travniško parcelo v izmeri 7188 kv. m. in njivsko parcelo v izmeri 2865 kv. m. za 8550 lir. Ferdinandu Setnikarju, posestniku v sili iz Dobrove, je prodal v isti kat. obč. njivsko parcelo »Mirje« v izmeri 1651 kv. m. za 1900 lir. Antonu Smrtniku, posestniku in strojarju z Do-brove, je prodal v isti kat. obč. travniško parcelo v izmeri 4837 kv. m., njivsko par-celo v izmeri 3516 kv. m. in njivsko par-celo v izmeri 1849 kv. m. za 8550 lir.

Alojziju Siferju, posestniku in trgovcu z lesom iz Šetnika pri Črnom vrhu, je pro-dal v isti kat. obč. travnik »Struge« v iz-meri 11.869 kv. m. in travnik »Podgovec« v izmeri 19.372 kv. m. za 19.000 lir.

Pavel in Alojzija Dečman, posestnika iz Vodmatske ulice v Mostah, sta prodala Ini Leskovec, posestnici iz Petracove ulice, svoje posestvo v kat. obč. Kašlju za 58.000 lir. Posestvo obsega hišo, vrt v izmeri 737 kv. m., njivo v izmeri 2989 kv. m., solastnino na poti v izmeri 914 kv. m., gospodarsko poslopje, pašnik v izmeri 370 kv. m. in solastninski delež na pašniški parceli v izmeri 2813 kv. m.

Dr. Filip Orel, načelnik finančnega od-deka pokrajinske uprave, je prodal Ma-riji Centičevi, soprogini revizorja iz Beo-grada njivsko parcelo v kat. obč. St. Pe-trrkem predmestju v izmeri 849 kv. m. za 27.422.70 lire. Centičeva je kupila v bli-

žini del njivske parcele v izmeri 5 kv. m. tudi od Danila Kanteta, tajnika poštne hranilnice.

V zvezi z delnim načrtom in parcelaci-jo je Marija Ravnharjeva z Vodnikovce ceste odstopila mestni občini Ljubljanski brezplačno v kat. obč. Dravljah njivsko parcelo v izmeri 348 kv. m., travniško par-celo v izmeri 189 kv. m. in njivsko par-celo v izmeri 474 kv. m. Odstopljene par-celice so deloma namenjene za ceste, de-loma pa za zasebno lastnino mestne ob-čine Ljubljanske.

Prav tako v zvezi s parcelacijo je od-stopil mestni občini Ljubljanski Franc Herzmansky z Večne poti za ceste in park potrebni svet v kat. obč. Viču, in sicer parcelo v izmeri 1435 kv. m. in drugo v izmeri 385 kv. m.

Andrej Knez, posestnik iz Sučice, je pro-dal Pavlu Božnarju, trgovcu iz Pristave pri Polhovem Gradcu, v kat. obč. Sučici travnik »Velika senože« v izmeri 19.718 kv. m., travnik »Pod Bežjakom« v izmeri 4147 kv. m. za 30.000 lir.

»Opekac«, družba z o. z. v Ljubljani in Jakob Škerjanc, posestnik na Viču, sta skle-pila menjalno pogodbo. V kat. obč. Viču sta zamenjala po 820 kv. m. sveta, oce-njenega na 8200 lir.

Jakob Drglin, posestnik iz Lanišča, je pro-dal posestniku in gostilničarju od isto-tam Alojziju Javorniku v kat. obč. La-nišču pašnik, gozd, njivo, dva travnika, njivo »Podvasnico«, travnik »Košček« in njivo »Vogel« za 9500 lir.

Anton Pješić, župnik na Primorskem pri Litiji, je prodal zasebnici iz Šiške Anto-niji Vektoraz, travniško parcelo v kat. obč. Sp. Šiški za 11.400 lir.

Jakovina Schimpf, vdova po mag. uslužbenču in posestniku na Klancu, je prodala Francu Trtniku, posestniku na Klancu, hišo št. 27 ter vrt v kat. obč. La-nišču za 3000 lir.

DNEVNE VESTI

»Službenega lista«. »Službeni list za Ljubljansko pokrajino« št. 17, z dne 28. februarja 1942—XX., objavlja prepušče uporabljanju bakrenih električnih vodni- kov in železnega gradiva za električne naprave in proračun Trgovinske in in-dustrijske zbornice v Ljubljani za leto 1942.

»Dopolnilni obrok mleka za delavce«. Kmetijsko ministrstvo je odredilo, da je treba zagotoviti delavcem in delavkam, ki so trajno izpostavljeni nevarnostim za-strupitve s svincom, živim srebrom, sre-brom in arsenikom, dnevno obrok pol li-tra mleka. Mleko jih bo nevarnosti za-strupitve rešilo. Občine, kjer je mleko na nakaznice ali kakor koli kontingentirano v manjši količini kot je določeno z gor-njim odlokom, bodo izdale delavcem po-sebne dopolnilne nakaznice, tako da bo do dobivali skupno pol litra mleka.

»Minister Bottai je otvoril v Pesaru prireditve v proslavo obletnice rojstva skladatelja Rossinija. Kakor po vseh več- jih italijanskih mestih bodo tudi v Pesaru proslavili letošnjo 150letnico rojstva sklada-telja Rossinija z vrsto glasbenih prire-ditev. Začetna proslavna prireditev je bi-la v nedeljo. V imenu Duceja in Vlade ji je prisostvoval Minister narodne vzgoje Bottai, ki je imel v občinskem gledališču otvoritveni govor, proslavljajoč geni-jalno skladatelja Rossinija, ki so ga tudi tuji vedno navdušeno občudovali. Po go-voru Ministra je sledila učena razprava akademika Riccarda Bacchellija, zvečer pa je bil v glasbenem konservatoriju prvi koncert Rossinijevih skladb.

»Okrađeni nogometiški«. Nedavno smo zabeležili, da je neznana »podgana« okrađ-la znanega italijanskega boksarja Primo Camero, medtem ko se je boksar v ringu s svojim tekmečem. Kaže, da so vzeli ne-kateri zbiratelji tuje lastnine sedaj še posebno na piko športnike. Prav nepri-jetno presenečenje so pripravili igralcem enega najboljših italijanskih klubov »To-rina« med nedeljsko tekmo v Milanu. Ko so se Torinci veselili zmage nad močnim nasprotnikom na tujih tleh vrnilo po tek-mi v svojo stališnico pod tribuno na igri-šče, so brž opazili, da je nekdo med tem prevrgel vso njihovo garderobo. Tat ali tatovi so igralcem odnesli iz žepov oblek lističe z denarjem in dokumenti. Skupno so igralci oškodovani za 7450 lir.

»Piškote smejo prodajati samo slašči-čarne, drogerije in kavarne. Kmetijsko in gozdno ministrstvo je odredilo, da je do-voljena prodaja piškotov samo slaščičar-nam, drogerijam in javnim lokalom. Pi-skote ne smejo prodajati pekarnice in po-potne prodajalne. Piškoti bodo razdeljeni obratom, ki jih smejo prodajati, bodisi od proizvajalcev ali grosistov, če bo po-trebno le v delnem obsegu naročil. Po-trošniki bodo mogli kupiti piškote le pri krušnim nakaznicem, in sicer za vsak odrezek 100 gramov kruha 50 gramov piškotov. Odrezke je mogoče uporabiti v na-prej, ni pa mogoče kupiti piškotov s tisti-mi, ki so že zapadli v trenutku, ko bi naj bil izvršen nakup.

»Oddaja rabljenih kolesnih pnevmatik«. V vednost in ravnanje spo-čoča Avtoklub prizadetim, da v izpremenje do- ločila čl. 4 navedbe št. 110 z dne 23. sep-tembra 1941—XIX., da trgovci s pnevmatik (plašči in zračnicami) ne smejo kupoval- cem nove pnevmatike izplačevati nikakih odškodnin za rabljeno pnevmatiko, ki jo morajo ti odati.

»Hrvatski delavci v Nemčiji do-ro preskrbljeni. Hrvatski poslanik in Berli-nu dr. Mile Budak, ki se je udeležil zaseda-nja sabora, je v pogovoru z novinarji izjavil, da so hrvatski delavci v Nemčiji z vsem dobro preskrbljeni. Dr. Budak je povelil okrog 20 njihovih taborišč, kjer se je pre-pričal, da so pristojne nemške oblasti s hrvatskimi delavci zelo zadovoljne in da žive delavci v dobrih razmerah. Odstran-je-ne so sedaj tudi težko glede pošiljanja prihrankov v domovino. Hrvatski delavci v Nemčiji bodo imeli tudi svoje glasilo in sicer tednik »Domovina Hrvatska«, ki za-čne v kratkem izhajati.

»Proračun Trgovinske in industrijske zbornice. Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je odobril proračun Trgovinske in industrijske zbornice v Ljubljani za leto 1942, z dohodki v višini 1.301.700 lir ter s preteklo letošnjimi v višini 1.600 lir. Hkrati je odločil, da se v letu 1942, od-merila in pobira 10%, doklada od osnovnega davka pridobnine in družbenega davka z

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAF
Predstave ob delavnikih ob 18 in 18.15. ob nedeljah in praznikih ob 10.30, 14.30, 16.30 in 18.30

KINO MATICA • TELEFON 22-41
Najbolj priljubljena igralca
Aida Vaili in Amadeo Nazari
v odlični romantični komediji
Neopravičena ura

KINO UNION • TELEFON 22-21
Znameniti in priljubljeni
Charles Laughton v filmu
Potepuh z stoka

KINO SLOGA • TELEFON 27-30
Izredno lep film svetovnega tovarstva in požrtvovanja
Dva tovariša
po romani P. Lorenzija
Gino Cervi, Evi Maltagliati, Mino Doro, Luisa Ferida

naslednjim spremembami: Davkoplačevalci, ki plačujejo pavšalno odmerjeno pri-dobitno, morajo plačevati zbornici letno 18 lir ali mesečno 1.50 lire. Ostali obrati zavezani plačevanju doklade (izvzemši pavšalisti), ki bi plačevali samo toliko pridobnine, da bi znašala 10% zbornična do-klada manj nego 20 lir, morajo plačati zbornici letno davščino 20 lir. Najboljše zbornice v letošnjem letu pobrala 10%, do-klado od 50% minimalnega družbenega davka. Znesek te doklade ne sme biti manjši od 100 lir. Predpisane doklade so člani zbornice dolžni plačevati v tistih ro-kih kakor davke, ki tvorijo podlago za predpis. Poleg gornjih davščin je zbornica upravičena pobirati takse, katerih višina se odobri s posebno odločbo.

»Terjatje bivše Jugoslavije. Po spo-razumu med Nemčijo in Italijo ter v do-govoru z drugimi nasledstvenimi državami bivše Jugoslavije se je pričela zdaj v Ber-linu konferenca zastopnikov Italije, Bol-garije in Madžarske, na kateri se bo sploš-no veljavno sklepano o razdelitvi dolgov bivše Jugoslavije.

»Nova ureditev trgovine z žitom v Sr-biji. Srbska vlada je izdala zakon, s ka-terim se na novo ureja trgovina z žitom. Poleg ravnanjstva za prehrano in Glav-ne zveze srbskih kmetijskih združenj imajo pravico do nakupa žita v poedinih okrajih še naslednje zasebne trgovce: Südosteuropäer Schmitgen Cereal-Export, Meini d. d. Do-nau Cereal, Uljarica d. d., Srbsko d. d. ex-portna družba in Otto Gepper, vse v Beo-gradu. Ureditev nakupa pšenice in koruze se nanaša izključno na srbsko pridelovalno ozemlje, torej ne na Banat.

»Vpis Osrednje zadruge zadrug držav-nih uslužbencev v Ljubljanski pokrajini z o. j. v zadrugi register. »Službeni list za Ljubljansko pokrajino« št. 17 ob-avlja, da je bila ta zadruga, ki je bila ustanovljena 13. julija lani, vpisana v zadrugi register. Zadruga združuje vse zadrug držav-nih uslužbencev v Ljubljanski pokrajini; po-pirja ustanavljanje zadrug drž. uslužben-cev; opravlja po strokovnih organih nad-zorstvo nad delom svojih članic; brani in-terese svojih članic; nabavlja življenjske potrebščine za poslovanje svojih članic; po potrebi ustanavlja in vodi tudi delavni-c, tovarne in podobna podjetja za izdelovanje raznega blaga za potrebe svojih članic; odpirja kredite svojim članicam in op-ravlja na njihov račun razne denarne pos-je; sprejema vloge v varčevanje od svojih čla-nic in drugih varčevalcev; posreduje za svoje članice in njihove zadrugice v vseh poslih življenjskega in elementarnega za-varovanja; ustvarja rezervni kakor tudi druge posebne sklade. Poslovni delež znaša 50 L.

»Svečana izročitev vloškega odlikova-nja Poglavniku dr. Pavelcu. Nemški po-slanik v Zagrebu Sigfried Kasche je izročil v ponedeljek Poglavniku dr. Pavelcu v okviru svečanega akta veliki križec reda nemškega Orla, s katerim ga je odlikoval vojda Adolf Hitler. V slavnostni dvorani vladne palače so se zbrali vsi člani hrvat-ske vlade, generaliteta, voditelji ustaškega pokreta, predsedstvo sabora in prvaki nemške manjšine in drugi odlični pred-stavniki javnosti. Nemški poslanik je iz-ročil Poglavniku visoko odlikovanje s pri-mernim nagovorom in odlikovanec se mu je v toplih besedah zahvalil za izredno po-častitev. Dejal je: »Hitler in nemški narod lahko vedno računata na zvestobo Hrvat-

POSOJILNICA V TREBNJEM

JE OTVORILA SVOJO POSLOVALNICO V MOKRONOGU

skega naroda, čigar sinovi se navdušeno bore z nemškimi vojniki in drugimi zave-zniškimi četami pod Hitlerjevimi povelj-stvom za svobodo Evrope.

— Učite se strojeplja — Novi stroje-plni tečaj — dnevi in večerni — prične 5. marca. Peuk po desetprstnem sistemu. Največja moderna strojeplnica. Učnina nizka. Informacije, prospekte daje: Trgo-vsko učilišče »Christofov učni zavod«, Ljub-ljana, Domobranska 15. (Telefon 43-82)

— Stenografski tečaj — novi dnevi — prične 6. marca. Vpiše se lahko vsakdo. Tečaj traja tri mesece. Informacije daje: Trgovsko učilišče »Christofov učni zavod«, Ljubljana, Domobranska 15. (Tel. 43-82)

— Dva nova muzeja na Hrvaškem. Hrvatska je dobila v Osijeku še en držav-ni muzej, ki bo prevzel vso imovino dose-danega muzeja ter mnoge kulturne spo-menike iz Slavonije. Tretji državni muzej bo ustanovljen v Sarajevu. V njem bodo zbrani bogati kulturni spomeniki Bosne.

— V Srbiji ni pomanjkanja drobiža. Od mnogih strani se slišijo iz Srbije pritožbe, da manjka drobiža zlasti kovancev po 1 in 2 din. Srbska Narodna banka ugotavlja na te vesti, da je v prometu dovolj dro-biža. Krivi so ljudje sami, ki hranijo doma drobiž v strahu, da bi ga ne zmanjkalo. V kratkem pride v Srbijo v promet nov kov-anobrž.

— Iz zadrugnega registra. Lani 6. okto-bra je bila vpisana Osrednja zadruga za-drug državnih uslužbencev v Ljubljanski pokrajini z o. j. Člani upravnega odbora so: višji kontrolor drž. železnice Emil Kle-bel, viš. teh. svetnik ing. Josip Otahal, in-spektor drž. železnice v Ljubljani, Josip Luschützky, inšpektor v pok. Ernest Jeras, oficijal v pok., Franc Ovetko, viš. rač. in-spektor Franc Geršič in inšpektor drž. že-leznice Srečko Čerček, vsi v Ljubljani. Po-slovni delež znaša 50 lir in se mora vpla-čati ob pristopu. Zadruga je bila ustanov-ljena z namenom združiti v svoje članstvo vse zadrug držav-nih uslužbencev na ob-močju svojega poslovanja. — Vinarska za-druga z omejenim jamstvom v Metliki: Vpisala se je izprememba § 2. pravil, ka-terega prva točka se črta in se odleži gla-si: Sprejema od svojih zadrugnikov grozde v izjemnih primerih tudi most in vino, ki ga predela v vino ter ga vnovčuje. V nu-jnih primerih more zadruga vrniti svojim članom tudi vino iz svoje zaloge. — Mle-karska zadruga z ome. jamstvom v St. Lovrenču: Izbrisala sta se dosedanja člana upravnega odbora Oblak Anton in Puntar Hedvika ter vpisala novozvoljena člana upravnega odbora Korbar Ignac, posestnik na Pluski in Princ Alojz, posestnik v Ob-čini.

— Zvišanje železniških tarif na Hrvat-skem. S 1. marcem so bile železniške ra-rife na Hrvaškem zvišane v potniškem prometu za okroglih 50%. Vožnja v tretjem razredu stane zdaj 1 kuno vsak kilometar.

— Obvezna prijava nekaterih kmetijskih pridelkov na Hrvaškem. Vse zaloge krom-pirja, žita in stročnice je treba na Hrvat-skem prijaviti, in dovoljeno je prodati ta-mo poslovni centrali za kmetijske pridelke. Ta živila bodo razdeljena po ministrstvu za obrt, industrijo in trgovino.

Iz Ljubljane

Osebnostne izkaznice

Posebne izkaznice bodo lahko oni, ki so jih vložili v posameznih poslovalnicah mestnega poglavarstva, prišli prihodnje dni. Zaradi tehničnih težav niso mogle vse poslovalnice delo zaključiti hkrati, za-to pa tudi ni mogoče enotno urediti dni in načina razdeljevanja. Večina posloval-nice bo z razdeljevanjem začela že v če-trtek 5. t. m. Dnevi razdeljevanja in vrst-ni red bo objavljen pri vseh poslovalni-cah ter prosimo, naj se vsak tamkaj po-uč, kdaj lahko dobi svojo izkaznico. Na vsak način pa upravičenec lahko dobi iz-kaznico le na oni poslovalnici, kjer je prošnjo in fotografijo vložil, seveda pa edino sam in osebno, ker mora v poslo-valnici lastnoročno podpisati izkaznico in oba listka za kartoteko. Ker so se morale nekatere poslovalnice preseliti, opozarja-mo, da je poslovalnica št. II, ki je bila prej v Spodnji Šiški, sedaj pri Stepiču v Trzni ulici št. 6. Poslovalnica št. V se je iz II. nadstropja stare cukrarnice preseli-la v II. nadstropje iste hiše, a poslovalnica št. X se je iz meščanske šole na Viču preselila v župnišče na Viču. Ob tej pri-liki naj vsakdo prinese s seboj tudi kake listine, da dokaže upravičenost za pre-vez izkaznice.

— Ij še vedno traja južno vreme. V ne-deljo se je začelo vreme spremenjati in po-stalo je malo hladneje. V ponedeljek se je še bolj ohladilo in počel med podeljkom in tokom je bila precej hladna. Zunanje me-sta je jutraj začelo zmrzovati, med tem ko je bila temperatura sredi mesta še nad 0°. Pretekla noč je pa bila zopet toplejša in davi ni zmrzovalo. Davi je tudi pršilo in zli se, da se je jutraj začel močnejše uveljavljati.

Zračni alarm je zamudil

Danska mesta so imela nedavno letalski alarm, o katerem se je pa pozneje izka-zalo, da ni bil potreben. Samo v Nykoebin-gu sirena ni tulila in ljudje so se čudili zakaj je bilo samo njihovo mesto brez le-talskega alarma. Opazovalec na vodovod-nem stolpu, ki mora skrbeti, da srene pravočasno zatljuje, je pač človek kakor vsi drugi. V trenutku, ko bi bil moral storiti svojo dolžnost, mu je pa tako zakrutilo po trebuhu, da jo je urno popihal iz opa-zovalnice. Mož se je sicer kmalu vrnil, to-da za zračni alarm je bilo že prepozno.

Sloni so krivi

Kritika Maxa Regerja je bila vedno od-krita in drastična. Rad je uporabljal pri-mere z živalskim svetom. Nekdo je nasto-pila pred njim mlada dama z najboljšimi priporočili. Reger je kmalu opazil, da teh-nično dobro obvlada, da pa igra brez duše brez čustva. Mojster je sedel nepremično v ozadju. Pianistka je nenakrat prenehala in vprašala ušljenjo: Gospod profesor, zdaj se mi, da me sploh ne poslušate. Na kaj pa mislite?

— Slone preklinjam — je zamrmral Re-ger.
— Zakaj pa slone?
— Ker imajo okle, iz katerih se delajo klavirske tipke.

Inseriraj v »Slov. Narodu«

Jubilej beograjske Narodne knjižnice

Ustanovljena je bila pred 110 leti na pobudo knji-goveza Gligorije Vozarovića

Pred 110 leti je bila v Beogradu usta-novljena Narodna knjižnica in sicer na za-sebno pobudo mož, ki so se morali zahva-liti za vso svojo izobrazbo nemški kulturi. Od svoje ustanovitve do zdaj se je beo-grajska Narodna knjižnica razvijala sko-raj izključno pod vplivom nemškega knjiž-nicarstva. Mož, ki je dal pobudo za usta-novitev beograjske Narodne knjižnice, je bil obenem njen prvi knjižničar, knjigo-vež, ki se je izučil knjigovedstva na Du-naju. To je bil Gligorije Vozarović. Njego-vo podjetnost je je morala nova Srbija za-hvaliti za svojo prvo knjigarno, ustanov-ljeno leta 1827. V Vozarovičevi založbi je izšla tudi prva knjiga, tiskana v novi kne-ževini Srbiji leta 1832.

Vozarovičeva knjigarna je bilo kulturno središče takratnega Beograda. Tam so se zbirali predstavniki srbske inteligence med njimi tudi veliki reformator srbskega knjiž-čevnega jezika in književnosti Vuk Kara-džić. Poleg drugih listov je bil Vozarevič naročen tudi na »Augsburger allgemeine Zeitung« in Metternichov »Oesterreichischer Beobachter«. Tako je bila njegova knjigarna obenem neke vrste čitalnica. Za-nimive so beležke nemškega potopisa O. Pircha o Vozaroviću. Pirsch je bil v Beo-gradu in Srbiji leta 1829.

V Beogradu — piše Pirsch — sem našel še nekaj, kar pomeni za tujca pravi zaklad, namreč knjigoveza mojstra Gavrilu, Srba, ki govori gladko nemški, lepo dela, pozna vse boljše ljudi v mestu in je zelo zaslu-žen. V njegovi knjigarni se dobe srbske, nemške in francoske knjige.

Leto dni po ustanovitvi, leta 1833, je pre-šla knjižnica v last državne tiskarne, usta-novljene nekaj mesecev pred knjižnico, le

Prebujajoča se zemlja že kliče k delu

Letošnja dolgotrajna zima je odložila prva dela najmanj za 14 dni — „Počitnice“ za kmeta, sadjarja in vrtnarja so minile

Ljubljana, 4. marca

Letošnja zima z vsemi svojimi neljubimi rekordi izgubila vidno svojo moč. Snežna odeja, ki je pokrila izdatno naše kraje pred skoro dvema mesecema, se naglo niža in ponekod se že kažejo prvi črni madeži, spočite zemlje. Počasno tajenje ob rednem odtoku vode nas osvobaja bojazni pred nevarnostmi povodnih in upanje, da bomo brez večjih škodljivih vremenskih posledic prestopili naglo v pomlad, briše neprijetne spomine na prav kar prestano zimo.

Prvi klic: povečati pridelek in popraviti posledice zime!

Z odmrskanjem zime pa dobivamo do nje tudi potrebno »razdaljo«, ko bomo mogli šele pravilno oceniti vse njene muhavosti. Sedaj ko nas ne tlačijo več, nas niti ne zažene, če pomislimo na njene rekorde mraza, vztrajnosti, obilice snega in drugih posebnosti. Vendar pa celotne bilance zaenkrat še ne moremo napraviti. Ne samo zato, ker nam marec še vedno lahko prirozi svoj čeprav skromen prispevek, temveč tudi, ker se bodo najvažnejše posledice šele pokazale. Danes se ni moglo preccnti, koliko škode sta povzročila letošnji mraz in dolgotrajni sneg v gozdovih, sadovnjakih, na jenskih posevkih in drugem. Za gospodarsko bilanco letošnje zime bo potrebno potpeti še nekaj mesecev, preden je bo mogoče ugoviti vsaj približno.

Ze lani je v znatni meri, zlasti v mestih in njihovih okolicah, zmagoval klic po obdelovanju vse, razpoložljive zemlje. Letos se je razumevanje za to nujnost pod pritiskom razmer zaneslo tudi v vas in upajmo, da bo ob primerni treznosti previdnega računanja v vsakršnih potrebami posameznih kmečkih gospodarstev obrodilo dober sad tudi za nas vse, ki smo navezani na višje njihove proizvodnje. Tako kmet kakor mestni vrtnar pa bosta morala zlasti sedaj še upoštevati eventualne posledice zime, kakor smo jih razložili zgoraj. Z naglimi pravilnimi ukrepi bo mogoče popraviti morda še marsikaj, da konec koncev posledice niti ne bodo tako hude. Kjer pa »popravila« ne bodo zadostovala, bo pač treba prijeti za plug, lopato in motiko, pripraviti in posejati novo seme in zasaditi novo drevje, kolikor ga bo sedaj spomladi na razpolago.

Tudi s časom je potrebno računati

Razen borbe s prostorom, prihajamo s časom v stisko. Če si ogledamo navodila vado vztrajnost zime tudi že počasi v stisko s časom. Če si ogledamo navodila za kmetijsko delo v februarju, vidimo, da je bilo že tedaj govora o oranju tistih njiv, ki jih kmet ni utegnil preorati jeseni, seveda pod pogojem, da je mraz popustil in se je zemlja že dovoljno posušila. Celo setve so pri nas mogoče že v februarju pri ugodnem vremenu ob koncu meseca. V zemljo pridejo jara žita, črna detelja in korenje. Na težkih zemljah je februar skrajni čas za gnojenje s hlevskim gnojem in umetnimi gnojili. Podobno je z deli na travnikih in pašnikih, v sadovnjaku, v vinogradih in deloma tudi z deli v zvezi z živinorejo. Februar izvajlja tudi že vrtnarja. Če je zemlja kopna in osušena, jo že pripravljajo za prve setve, obenem pa se pomuja s pripravami za toplo gredo.

Vse to je letošnja dolgotrajna zima preprečila in odložila začetek letošnjih poljskih, sadjarskih, vrtnarskih del najmanj za 14 dni. To je morda razmeroma kratka doba, v obdelovanju zemlje pa že precej važna, ker bo zakasnila vse zgodnje prideleke za enako dobo. Kakšnega pomena je to zlasti letos, ni potrebno poudarjati še posebej; saj če morda kmetje trenutno še niso toliko prizadeti, bodo občutili kasneje, za mestno prebivalstvo, ki mu je zeleznjava in sočivje po silji razmer nepogrešno dopolnilno vsakdanje hrane, pa bodo zgodnji vrtni in tudi nekateri nlijviski pridejki življenjske važnosti.

Tako je iz vsega tega logičen zaključek, da bo treba skrbno izrabiti vse možnosti, ki nam jih bo dovoljevala popuščajoča zima. Vrtarski strokovnjaki nas sicer upravičeno svarijo pred prenaplajenimi deli in setvami, toda predolgotrajno obnavljanje pa tudi ne bo na mestu. Čim bo zemlja kopna in dovolj osušena, bo potrebno temeljito zavhati rokave!

Nekaj opozoril za kmeta, vinogradnika in sadjarja

Kar ni bilo mogoče na poljih opraviti letos v februarju, opravimo sedaj. Nekatera dela smo omenili že zgoraj. Glede oranja velja, da ga bomo opravljali predvsem v

jutranjih urah, ko je zemlja na površini zaradi vrhnega mraza toliko trda, da se ne lepi živalim na noge in ne odpijema pluga. Čim se zemlja maže, moramo oranje odložiti. Ob ugodnem vremenu je potrebno opraviti prve setve. Semenom posvečajmo splošno vso pažnjo. Kolikor je mogoče, si ga pravočasno nabavimo. Kolikor še nismo pripravili vse za kaljenje krompirja, je to zdaj nujno, obenem pa skrbno preberemo ves semenski krompir. V marcu sememo še tudi krmne mešanice, črno deteljo, bob. Slabo prezimljenim ozimam pomagamo s čilskim solitrom in superfosfatom ter jih pobranamo.

Za gnojenje travnikov in pašnikov so sedaj skrajni dnevi. Potrebno jih bo temeljito pobranati zlasti mahovite in zaplevljene. Kjer so praznine, posejemo koristne trave.

Marec je za sadjarja izredno važen mesec. Drevje je potrebno očistiti, pripraviti in izvršiti gnojenje. Cepimo čišnje in škropimo breskve s 30 odstotno modro galico proti kodravosti, precejšamo slabe sorte. Prot škodljivcem škropimo še pri spečih očesih z 8 do 10 odstotkov karboelinejem ali 15 do 20 odstotno žvepleno brozgo, proti škrlupu pa še z 10 odstotno modro galico.

Vinogradnik bo opravil tršno rez, ki jo odloži na april le tam, kjer je nevarnost nastopa pomladanskega mraza. Odstrani bo staro tršno škorjo, očisti trsje in na-

mazal po kodravosti napadeno trsje s 30 odstotno raztopino solbata ali 20 odstotno raztopino apnenozveplene brozge. Pripravil bo kolje, zrigolana zemljišča planiral in razkolčil, proste parcele pa preoral za aprilsko setev lucerne.

Vrtnarji, pripravite tople grede

Polno dela čaka tudi vrtnarja. Če se ni pripravil tople grede, naj ne zamuja časa. Vanjo bo posejal solato, zelje, peteršilj, zeleno, pore, dalje paradižnike, cvetačo, kolerabe in drugo za vzgojo sadik.

Ko se zemlja osuši, obdelamo jeseni prekopane gredice površinsko plitvo in grude dobro razbijemo. Glede gnojenja pripravimo strokovnjaki predvsem dober kompost in umetna gnojila, med tem ko svež gnoj uporabljamo le izjemoma.

Da se zavarujemo pred eventualnimi možnostmi mraza pokrivamo tople grede s slamo, podnevi pa jih skrbno prepuščamo solcu in jih zračimo. V marcu sadimo na prosto že kaljeni krompir, ki ga pa moramo v mrzlih nočeh zaščititi z lončki.

Na prosto sejemo rdečo peso, redkvice, črni koren, spinaco, glavno solato, peteršilj, kapusnice, korenje, čebulo, grah, bob, berivko. V marcu že prepikramo zeleno, paradižnike, karfiole in prvo solato.

Vsa ta navodila so le najnujnejša in vsak, kdor nimajo že dovolj izkušenj od prej, si bo poiskal, v kolikor tega že ni storil v zimskih mesecih, vodnika v dobri strokovni knjigi, strokovnem mesečniku ali pa povprašal izkušenega sosa.

Kaj je bolezen?

Nova pota in teorije nemške medicinske znanosti, ki pripisuje velik pomen dednosti

V zgodovini medicine so bili časi, ko vprašanje glave bistva bolezni ni stalo v ospredju. Zdravniki so se upirali na praktične izkušnje in opazovanja. O teorijah v splošnem niso hoteli dosti vedeti. V nemški medicini je pa nastala zadnja leta temeljita izprememba. Človeka so postavili v skupnost njegovega naroda, njegovega okolja in dedno biološke zgodovine.

Bolezen ima enako dinamiko kakor življenje na vsej svoji poti od rojstva do smrti. Zdrav in bolan človek sta vpletena v svoje okolje in zakoreninjena v svojo preteklost. Bolezen ne nastane zaradi enega samega vzroka, temveč ima več korenin, notranjih in zunanjih, telesnih in duševnih. Pri reakciji organizma na okuženju ali strup pri mobilizaciji bioloških zaščitnih sil, pri prevelikem naporu krvnega obtoka, ali sploh pri kateri koli motnji v človeškem telesu, sta razvoj in potek vedno odvisna od skupnosti življenja vzdržujočih funkcij. Zdravnik mora vedno računati s celim človekom ter skupnostjo telesnih in duševnih funkcij, pa tudi z naravno zdravilno močjo v organizmu.

Moderna veda o dednosti v medicini, izgraditev obeh velikih metod proučevanja dednosti namreč proučevanje družine in dvojčkov je privedlo na tem polju do važnih novih dognanj. Ugotovljeno je bilo v prvi vrsti dejstvo, da se mnoge bolezni podedujejo. Da se pojavi recimo pri škrlatinki vnetje ledvic, je odvisno deloma od infekcije, deloma pa od dednega razpoloženja, kajti v nekaterih rodbinah se pojavi ta komplikacija mno-

go gosteje kakor v drugi. Kužne bolezni predstavljajo borbo med povzročitelji in organizmom. Kjer se naselijo škodljive klice, reagira organizem po svoji obliki reakcije. Le te se se podedujejo, vendar pa so prav tako odvisne od starosti, načina življenja, prejšnje infekcije, prehrane, podnebja, osebnih bolnikovih lastnosti itd. Izid borbe med bacili in človekom je odvisen od njihove množine in moči ter od odporne sile organizma. Vedno pa zapusti ta boj sledove, ki se vstanejo v človekovo življenje.

Pogosto nastanejo v tem ali onem organu okvare, ki se dajo v posrednih primerih komaj ugotoviti, ki se pa lahko v življenju nakupijo in postanejo usodne. In tako se pojavijo mnoge bolezni navidez brez zunanje povoda ali vzroka. Organizem je prišel v svojih naravnih odpornih silah v nered, dedno razpoloženje, napetost in obremenitev po življenju, zagvozditev po malih, polagoma nakupljenih okvarah, neredno življenje, to so korenine akutnega obolenja.

To kar doživimo, ko smo zdravi ali bolni, se prenese na notranje zakone našega življenja, ki so naša usoda. Osebnost vsakega posrednika je v svojem razvoju telesno in duševno odvisna od skupnosti naroda, v katerem živi.

Najvišji zakon novega nemškega zdravstva je slediti vpletenosti posrednika v njegovo okolico in narodno skupnost, ter pojmovati zdravo in bolno osebnost iz vidikov dednosti.

Štiri čarovnije, ki niso čarovnije

Klobuk, ki leta po zraku

— Dame in gospodje, — začnemo in dvignemo ponošen strček ali očeto klobuk. — Tu imam čudovit klobuk, ki ponoči sam hodi po sobi. Ne verjame? Pa kaj vam dokazem Stopim v sosedno sobo, ki ima samo ena vrata, a ta boste stržili, da ne bo mogoče nihče k meni. Sredi sosedne sobe sedem na stol in v dokaz, da se ne bom ganil z njega, potegnem na tem listu papirja s svinčnikom črto okrog mojega nog. Klobuk položi osem metrov levo od mene na tla, ugasnete luč, odidete iz sobe in se čez eno minuto vrnete. Tedaj ro vseh klobuk čest metrov od mene na ptičje kletki, mene pa najdete točno tam, kjer sem sedel ob vašem odhodu iz sobe. Prepričali se boste, da so ostale močje noge nepremično na papirju, kajti bilo bi nemogoče postaviti v temi noge zopet tja, kjer so bile, ko ste potegnili s svinčnikom črto okrog njih.

Čarovnija je se srečno začela in končala. Kontrola papirja pokaže, da se čarovnik res n. ganil s stola, kajti podplati njc-

govih čevljev se točno ujemajo s črto, potegneno okrog njih. Čevljev ni bilo mogoče sezuti, ker je bilo za to premalo časa. In vendar je ta čarovnija kaj enostavna. Čarovnik je namreč imel pri sebi drugo enako polo papirja in potem, ko je obeal klobuk na kletko, si jo je položil pod noge ter naglo pokril staro polo s konturami svojih podplatov.

Skrivnostna domina

Domine stresmo na mizo in prosimo družbo, naj jih poljubno premeša. Ta čas, ko jih zopet sestavljajo, stopimo v sosedno sobo in povemo skoli zaprta vrata, kateri domini sta na obeh koncih odnosno koliko pik je na njih Igra se lahko ponovi kolikokrat kdo hoče in vedno bo izid drugačen, a vedno bomo lahko skoli zaprta vrata povedali, koliko pik je na domini na obeh koncih. Da, enkrat lahko leži v začetku igre na mizi zapечатeno pismo, v katerem sta točno napisana kamenčki, ki ostaneta na obeh koncih odprta, ko bo šele začeta igra končana.

B. Perowne:

Dr. Torridon igra za vse

Roman

I. poglavje

Potniki iz Porta Saída

Valovanje svetlomodre ženske obleke je udarilo mlademu doktorju Torridonu v oči, ko je motorni čoln z novimi potniki drčal po iskri se vodi bliže in bliže. Za čolnom so se risali pomoli in ploščate strehe Porta Saída. Veliki Lessepsov kip je drhtel v razbeljenem zraku.

Mladi doktor Torridon je slonel na ograji promenade palube parnika »Ranpora« in leno opazoval valovanje svetlomodre obleke v motornem čolnu. Drugi potniki so se takisto kakor on naslanjali na ograjo. Nekaj gospod zraven njega je godrnjal, ker potnikom ni bilo dovoljeno stopiti na suho, a parnik, ki se je vračal domov, je imel že zamudo in se je smel ustaviti samo za pol ure.

Ladijski zdravnik, ki je vedel, da je do nedavnega tudi Roy Torridon opravljal službo ladijskega zdravnika pri trgovski mornarici, je obstal poleg mladega moža, opazil, kam mu uhajajo oči, in rekel:

»Kar očarani ste videti, doktor.«

Urejuje Josip Zupančič — Za Narodno tiskarno Fran Jeran — Za inzeratni del lista: Ljubomir Volčič — Vsi v Ljubljani

Tudi tu gre samo ta spretnost, kakor malone pri vseh podobnih čarovnijah. Pred začetkom igre vzamemo skrivaj med mešanjem in pretresanjem domni eno in jo odbržimo. Obe končni stavlili se morata logično ujemati z obema koncema skrivaj vzete domine. Pred vsako novo igro pomešamo vzeto domino med druge in vzamemo novo. In to je vsa čarovnija.

Začarani dim

Družbi pokažemo navaden kozarec in njemu odgovarjajoč pokrovček. Potem položimo pokrovček na kozarec in pokrijemo oboje z ruto. Prižgemo si cigareto, rečemo: — Zdaj si pihnem dim v roko ter ga vržem skozi zrak in ruto v pokrti kozarec.

Rečeno, storjeno. Čarovnik pihne dim previdno v desno pest, ga navidezno vrgne in zaluča naglo proti kozarcu. V naslednjem trenutku dvigne ruto in glej, dim je zdaj res v prej praznem kozarcu.

Tudi ta čarovnija ni nič posebnega. Ko prinesemo kozarec v sobo ali če smo ga pripravili že prej, so na dnu tri kapljice solne kisline, tri kaplje salmijake smo pa brizgnili na pokrovček. Ko pokrijemo kozarec, se pod ruto obe kemikaliji spojita in razvijejo se gosti, dimu podobni hlapi, ki dokazujejo, da se je poskus posrečil.

Robec, ki ne zgori

Družbi pokažemo navaden žepni robec. Polijemo ga s špiritom in zažgemo. Robec se seveda takoj vname. Čez dve minuti ogenj ob čarovniškem mrmranju pogasimo in izročimo robec družbi, naj si ga ogleda in se prepriča, da ni na njem nobenih sledov ognja.

Ta čarovnija sloni na tem, da robec poprej dobro zmocimo. Voda varuje tkivo tako, da zgori samo špirit in da ostane celo pri daljšem gorenju robec nepoškodovan.

Nobena ni hotela biti grda

Modri grški zakonodajalec Lykurg, ki je bila njegova ustava skozi 700 let veljavna v Sparti, se je temeljito petal z vprašanjem obljubenosti dežele. Ze v stari Sparti je bilo tako, da so se bogata dekleta lažje omožila kakor siromašna. Lykurg je videl v tem kakor biološke propada in sklenil je te razmere predrugačiti. Izdal je zakon, po katerem je bila spartanski dekletom prepovedana vsaka dota. Da bi ne bila nobena zakonska zveza več sklenjena zaradi denarja.

Lykurg je umrl v trdni veri, da je s tem opravil veliko krivičnost, pa se je zmotil. Posledica njegovega ukrepa je bila, da so se lahko omožila samo lepa dekleta, grda pa ne. Modri zakonodajalec ni pomislil tudi na to, da je tudi lepota kapital. Krivičnost torej ni bila odstranjena. Sele Lykurgu sledi kralj Abis je mislil, da je našel v tem pogledu genialno rešitev. Izpremenil je namreč Lykurgov zakon i ko, da je prepovedal doto samo lepim dekletom, grdim je bila pa dovoljena. To bi bilo prav za prav Kolumbovo jajce, če bi ne bila nastala težava, na katero Abis ni mislil. V vsej Sparti se potem ni našlo nobeno dekle več, ki bi bilo reflektiralo na doto in s tem priznalo, da je grdo.

Znamenit nemški vinogradnik

Te dni je minilo 150 let, odkar je bil rojen svetovno znani nemški vinogradnik Johann Philipp Bronner. Mož je zaslužil, da se ga spominjajo vsi nemški vinogradniki, namreč vsi Nemci, ki si radi včasih privoščijo čašo rujnega vinca. Rojen je bil leta 1792. v Nekkargemündu in vse svoje življenje je posvetil izboljšanju nemških vin. Ko mu je bilo 24 let, se je naselil kot lekarnar v Wieslochu pri Heidelbergu, potem ko je bil temeljito študiral naravoslovje in farmacijo. Ze kot študent je bil vnet za dobro kapljico, bil je pa tudi doma iz vinorodnih krajev. L. 1820. se je lotil vinogradništva.

Čez pet let je odkril novo metodo obdelovanja vinogradov odnosno rezanja trt, kar je imelo za posledico pridelovanje mnogo boljše vina. Leta 1835. je med trgovtvo prepeotal vse vinorodne kraje v Španiji in prispel je tudi na Balkan. Tako je zbral okrog 400 različnih vrst grozdja in vse te trte je hotel presaditi v svoje vinograde. To prizadevanje se mu je večinoma tudi posrečilo. Kot gospodarski svetovalec, lekarnar in vinogradnik je umrl Bronner 4. decembra 1864. v Wieslochu pri Heidelbergu. Nemški vinogradniki so počastili njegov spomin s tem, da so nazvali eno vrsto trt po njem.

Nov važen izum

Jezuitskemu patru Luisu Hurtadu v znameniti zvezdarni La Cartua v Granadi se je posrečilo izumiti aparat, ki povsem zanesljivo beleži tudi najrahlejšje zračne tres-

ljaje, valove ali toke. Novi izum se bo dal s pridom uporabiti ne samo za meteorološke, temveč tudi za druge praktične svrhe. Aparat beleži zračne tresljaje v različnih vlinah izven prostora, kjer stoji in tudi v njem. Vsak tresljaj, tudi previdno odpiranje vrat ali oken v veliki daljavi za beleži. Dobrodošel bo ta aparat tudi bančnim tresorom in drugim važnim napravam, saj se ne bo mogel n. hče neopaženo približati. Konstrukcija aparata je razmeroma enostavna in zato tem zanesljivejša. Izumitelj se je v istem observatoriju odlikoval že s konstrukcijo drugih meteoroloških aparatov.

300 milijonov let stare ribe

Iz Kopenhagna poročajo, da bo v kratkem objavljena zanimiva disertacija Eiliga Nielsena o okamenelih r. bah. 31 letni kandidat za doktorski naslov je proučil mnogo okamenin in med njimi je našel približno 300 milijonov let stare okamenele ribe. Udeležil se je znanstvene ekspedicije na Groenlandijo, kjer je zbral mnogo zanimivih podatkov o okameninah. Na podlagi odtisov v kamnih je izdelal mladi učenjak več voščenih modelov čudovitih rib. Tako lahko zdaj ljudje vidijo kakšne so bile pred 300 milijoni let živeče ribe. Seveda bo pa ostalo za vse čase nepojasnjeno vprašanje njihove barve, okusa in podrobnosti njihove konstitucije.

Nemška književnost v Rumuniji

Pomemben znak naraščajočega zanimanja rumunske javnosti za vse pojave nemške kulture je dejstvo, da je izdala v zadnjem času cela vrsta vodilnih rumunskih založb prevode iz nemške književnosti. Med nemškimi pisatelji, za katere se posebno zanima rumunsko založništvo so Binding, Johst, Kolbenheyer, Schnack, Emil Strauss, Vesper in Zillich. Nekatera založništva pripravljajo tudi izdajo starejših del Ebnerja, Eschenbacha, Stormsa, Conrada, Ferdinanda Mayersa, Stiffersa in Gottfrieda Kellersa. Tudi najbolj znana dela pisateljev Brehma, Schäfferja in Kolbenheyerja se prevajajo zdaj v rumunščino.

Trio de Trieste v Berlinu

Redki so primeri, da se zbero v komornem triu tako mladi umetniki kakor je to »Trio de Trieste«, ki igra v nasprotju z vsemi običaji v komorni glasbi vse na pamet. To je prav tako presenetljivo kakor razveseljuje in umetniško pomembno dejstvo. V »Triu de Trieste« nastopajo pianist Dario de Rosa, violinist Renato Zanetovich in čelist Libero Lassa. Njihova glasbena izenačenost je naravnost presenetljiva. Vsak zase je mojster svojega glasbila. Nedavno je nastopil »Trio de Trieste« v Berlinu, kjer je oosegel prav tako velik uspeh kakor drugod.

Zanimiva nagrada

Iz Pariza poročajo, da je rešil lani v marcu neki ribič iz Larochea tri nemške častnike, ki bi bili sicer utonili v morju. Mož si je izgovoril za svoje junastvo čudno nagrado. Izrazil je namreč željo, naj bi nemške oblasti izpustile iz ujetništva tri francoske vojake. Njegovi želji so radevolje ugodili.

Madžarski kulturni zavod v Milanu

V nazočnosti madžarskega kulturnega odposlanstva, ki se je mudilo več dni v Italiji, je bil v Milanu svečano odprt madžarski kulturni zavod. Svečanosti so prisostvovali med drugimi milanski prefekt in župan, tajnik PNF, visoki predstavniki vojaških in civilnih oblasti ter ravnatelj milanskih visokih šol. Vodja madžarskega odposlanstva, tajni svetnik Thamer Fabinyi je predaval o tisočletnih kulturnih stikih med Madžarsko in Italijo.

Strup rodbine Borgia

Skozi stoletja so bili zaviti v kopreno zagonetnosti zastrupljenja, ki jih je zakrivila rodbina Borgia. Zdaj je pa tudi ta skrivnost pojasnjena. Zlasti italijanski raziskovalci so ugotovili s kakšnimi strupi je rodbina Borgia tako hitro spravila s sveta svoje nasprotnike. Prišli so do presenetljivih zaključkov. Rdbina Borgia si je izmišljala rafinirana sredstva in pota, da je povečala učinkovitost svojega ščupa in jih združila s peklenskimi mukami kakor so pač zahtevale okolnosti. Tako so zastrupili medveda in ko se je zvijal v smrtnih krčih so ga obesili na zadnje tace, da se mu je cedila slina iz gobca. Strupeno sline so prestregli v posodo in jo uporabljali za zastrupljanje ljudi. Podobnih primerov je bilo seveda mnogo, a že ta priča, kako rafinirani so bili zastrupiljalci.

tiste vrste, ki jo je Roy občudoval. Zraven nje je sedel človek, od katerega je videl Torridon samo šilo širokoogrnenega belega klobuka, široka ramena, ogrnjena s površinsko iz temnega listra, in nenavadno velike, zagorele roke, izmed katerih je ena držala med prsti tenko cigareto. Roy ne bi bil mogel reči, ali spada k družbi deklice v sinji obleki ali ne. Tedajci pa se je mož v listrastem površniku obrnil in ogovoril vitkega, belo obledenega Egiptana s fesom na glavi, ki je sedel poleg njega, in prav tisti mah je tudi dekle vzdignilo obraz ter pogledalo proti parniku.

Royu se je zazdelo, da gleda baš njega; njene oči so bile globoko modre, njene ustnice mlade in sladke. Nasmehnila se je.

»Mar mi je zanjo,« si je rekel Torridon. »Ne bomo bedasti!« Takoj nato pa je nehotne pomislil: »Prelestna je, da nikoli tega!«

Zdaj so se vse tri mlade lepotic vzpenjale po stopnicah, ki so vodile na palubo. Mladenka v sinji obleki je šla z njimi in jim je nekaj govorila. Govorila je tudi z gospodom v pomorski čepici, ki se je vzpenjal tik za njo.

Vse to je očitno pomenilo, da mož ne odhaja sam na pot in da ga dekleta niso prišla samo spremiti. Bila je nova potnica, drugače se ne bi nekaj minut pred odhodom ladje vzpenjala na palubo.

»Pa ne da bi bili vsi skupaj potujoča gledališka družba?« se je vprašal Roy.

Urejuje Josip Zupančič — Za Narodno tiskarno Fran Jeran — Za inzeratni del lista: Ljubomir Volčič — Vsi v Ljubljani